

تأثیر سیرت نیکوی استادان و مؤلفه‌های آن بر انگیزش تحصیلی دانشجویان دانشگاه اصفهان

محمد نجفی، استادیار دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
کمال نصرتی هشی*، دانشجوی دکتری فلسفه تعلیم و تربیت، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
kamalnosrati1367@yahoo.com
مصطفی حاتمی، دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران
زهره متقی، دانشجوی دکتری فلسفه تعلیم و تربیت، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

چکیده

دستیابی به موفقیت‌های والا و ارزنده در مراکز آموزش عالی وابستگی عمیقی به سیرت و اخلاق استادان آن دارد؛ زیرا این استادان هستند که با نقش فعال خود تحقق اهداف آموزش عالی را میسر می‌سازند. از این رو، در این پژوهش به بررسی تأثیر سیرت نیکوی استادان بر انگیزش تحصیلی از منظر دانشجویان دانشگاه اصفهان پرداخته می‌شود. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها، توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری این پیمایش ۱۳۲۸۱ نفر از دانشجویان دانشگاه اصفهان هستند که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی و با استفاده از فرمول حجم نمونه کوکران تعداد ۳۷۳ نفر از آنها به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند و برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استاندارد شده (پرسشنامه انگیزش تحصیلی هارتر) و محقق ساخته (سیرت نیکو) استفاده شد. سپس روایی محتوایی پرسشنامه محقق ساخته از طریق بازبینی توسط کارشناسان مربوطه تأیید و پایایی کل پرسشنامه نیز به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ محاسبه شد. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS ۲۰ استفاده شد. نتایج به‌دست آمده نشان داد؛ در کلیت امر، سیرت نیکوی استادان بر انگیزش تحصیلی دانشجویان به عنوان فرضیه اصلی پژوهش تأثیرگذار است؛ اما در ارتباط با فرضیات فرعی نتایج حاکی از آن شد که تأثیر هر یک از سه مؤلفه حکمت، تواضع، شور و اشتیاق از مؤلفه‌های سیرت، بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان معنادار نیست؛ درحالی که در دیگر مؤلفه‌های سیرت نیکو، همچون: صداقت، شجاعت، شوخ‌طبعی و غمخواری با انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر معناداری حاکم است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت سیرت نیکوی استادان در ابعاد صداقت، شجاعت، شوخ‌طبعی و غمخواری هرچقدر بالا باشد، انگیزش تحصیلی دانشجویان بالاتر خواهد رفت.

واژه‌های کلیدی: سیرت نیکو، آموزش، انگیزش تحصیلی، استادان، دانشگاه اصفهان.

*نویسنده مسؤل

مقدمه

سیرت نیکو^۱ حد و میزانی است که نشان می‌دهد، فرد بر اساس ارزش‌های سطح بالا زندگی می‌کند. فردی که فاقد سیرت نیکوست، بر سر ارزش‌های سطح بالا مصالحه می‌کند. پابندی افراد به ارزش‌ها، ملاک واقعی سنجش سیرتشان خواهد بود. گرچه سیرت نیکو مهم شمرده می‌شود؛ اما افراد در مورد چیستی آن به‌ندرت توافق دارند (نصر اصفهانی، ۱۳۸۹: ۱۱۶). به اعتقاد دیو اولریچ هر چیزی در مورد رهبران بزرگ از سیرت آنان ناشی می‌شود (زنجر و فولکمن^۲، ۲۰۰۴). سیرت نیکو اشاره به آن فضیلت یا فضایل اخلاقی دارد که به طور خاص شامل اجزای اخلاقی مهم است (هارتمن^۳، ۲۰۰۶؛ هوگان و سینکلر^۴، ۱۹۹۷) و تا اندازه‌ای منعکس‌کننده تصمیماتی است که ایجاد می‌کنیم و سپس آن تصمیم را عملی کرده، به آن واکنش نشان می‌دهیم (مک کنا و کمپیل^۵، ۲۰۱۱). همچنین، در ارتباط با اهمیت سیرت نیکو باید اذعان داشت؛ پیروانی که در سیرت رهبران خود ضعف مشاهده کنند، اعتماد خود را از دست می‌دهند و رویگردان می‌شوند (ساریز^۶ و همکاران، ۲۰۰۶).

به مرور زمان، نیاز نهادهای آموزشی به رهبران و افرادی که در آنها سیرت نیکو پرورش یابد، احساس می‌شود و به‌تازگی علاقه زیادی به موضوعات مربوط به فضایل و سیرت در بین دانشمندان اجتماعی و روان‌شناسان به وجود آمده است (تی جلت ویت^۷، ۲۰۰۳). تعاریف مختلفی از سیرت ارائه شده است که به برخی از آنها اشاره می‌شود: منظور از «سیرت» خلق و خوی است. از نظر روان‌شناسی خلق و خو جنبه‌ای از شخصیت نسبتاً پایدار انسان از لحاظ اخلاق و اجتماعی است (پی تسو^۸، ۲۰۰۸). شخصیت عبارت است از آنچه فرد به دنیای بیرون نشان می‌دهد؛ در حالی که سیرت به معنای آن است که فرد واقعاً در دنیای درون است (ساریز و همکاران، ۲۰۰۶). سیرت آن چیزی است که در فرد هست، هنگامی که هیچ‌کس به او نگاه نمی‌کند. سیرت چیزی است که فرد هنگام تاریکی شب در مورد خود فکر می‌کند (هاردن^۹، ۲۰۰۸).

1- character
2- Zenger & Folkman
3- Hartman
4- Hogan & Sinclair
5- McKenna & Campbell
6- Sarris
7- Tjeltveit
8- Peteso
9- Harder

سیرت، «خود درونی فرد» در عمل است. سیرت نشان می‌دهد که فرد واقعاً چه کسی است و به عبارتی، آن چیزی است که شما در خلوت هستید (ماکسول^۱، ۲۰۰۵). سیرت دیرک اصلی خیمه رهبری است (زنجر و فولکمن، ۲۰۰۴). سیرت انجام کار درست به‌رغم فشار بیرونی مخالف برای انجام نشدن آن است (ساریز و همکاران، ۲۰۰۶؛ لیکونا^۲، ۱۹۹۱) و غالباً در راستای ارزش‌های مذهبی است (پی‌تسو، ۲۰۰۸). برخی سیرت را جمع ویژگی‌های اخلاقی فرد دانسته‌اند (برودی و سیگل^۳، ۲۰۰۱). فرد دارای سیرت نیکو به دنبال حقیقت است، تعیین می‌کند چه کاری درست است و بر اساس آن، شجاعت و تعهد عمل دارد (مارلا^۴، ۲۰۰۱).

اهمیت سیرت و شخصیت معلم در مکاتب دینی از اهمیت بیشتری برخوردار است؛ زیرا در دیدگاه‌های دینی سیرت معلم مؤثرترین مؤلفه به عنوان انتقال‌دهنده ارزش‌هاست و تحقق اهداف آموزشی با توجه به توصیفی که از آن به دست داده شد، به مقیاسی وسیع در گرو رفتار و منش معلم است. لذا در نظام تعلیم و تربیت متداول در سرزمین‌های اسلامی، بر منزّه بودن معلم و منصف بودن او به صفات اخلاقی خاص تأکید فراوان شده و نظریه‌پردازان مسلمان اهمیت این موضوع را متذکر شده‌اند. پیشینه توجه دانشمندان تربیتی و آموزه‌های دینی بهترین دلیل بر این موضوع است. از همین دست می‌توان از ابن سحنون (۲۵۶-۲۰۳ هـ- ق)، به عنوان یک نظریه‌پرداز مسلمان نام برد. وی در یکی از آثار خود به نام *آداب المعلمین* اشاره دارد که از مهم‌ترین وظایف معلم این است که با شخصیت خود دانش‌آموزان را با مسایل اخلاقی آشنا و آن‌ها را نصیحت و ارشاد کند و مراقب باشد تا به انحرافات اخلاقی و کج‌رفتاری دچار نشوند (رفیعی، ۱۳۷۷: ۷۷). برهان الدین زرنوجی، از متفکران مسلمان قرن ششم هجری قمری، آراستگی باطن، عزت نفس و دوری از اخلاق و رفتار ناپسند معلم را مطرح می‌نماید (شهیدی، ۱۳۶۷: ۲۹۷). همچنین، سایر نظریه‌پردازان مسلمان که در ادوار گذشته درباره تعلیم و تربیت نظریاتی ابراز داشته‌اند، مانند زرنوجی نیز متصف‌بودن معلم به صفات اخلاقی نیکو را از اصلی‌ترین ویژگی‌ها و صلاحیت‌ها در سیرت فرد به عنوان متولی تربیت و آموزش برشمرده‌اند و همه این موارد مبتنی بر این اصل است که تلاش برای الهام و کسب رفتارهای مطلوب، باید از طریقه

1- Maxwell
2- Likona
3- Brody & Siegel
4- Marrella

شخصیت تکامل یافته استادان حاصل شده و التزام او به رفتار شایسته و پسندیده ضروری است تا علاوه بر سخنان، در اعمال نیز نافذ و مؤثر واقع شود.

هنگامی فرد با مشکلات و وسوسه‌ها مواجه می‌شود، به کمک این ویژگی‌ها می‌تواند بر آن‌ها غلبه کند (هیبلز^۱، ۲۰۰۸). در تحقیقی، هفت ویژگی به عنوان استانداردهای رفتاری حداقل قابل قبول که سیرت فرد را معرفی می‌کند، در نظر گرفته شده است. این هفت ویژگی عبارتند از: وفاداری، وظیفه‌شناسی، احترام، خدمت بدون احساس غرور، درستکاری، صداقت و شجاعت فردی. در همین مطالعه، احترام و صداقت، بیشتر مورد تأکید قرار گرفته است (داتی^۲، ۲۰۰۸). در مطالعه دیگری، پیترسون^۳ (۲۰۰۴) عناصر سیرت نیکو را به صورت زیر تعیین می‌کند: نگرش مثبت، شهروندی، غمخواری، اعتماد، ملاحظات انسانی، همکاری، شجاعت، ادب، تکیه‌گاه دیگران بودن، پشتکار، انضباط (خودکنترلی)، تلاش، شور و شوق، انصاف، بخشش، درستکاری، تواضع، صداقت، نزاکت، خوشبینی، شکیبایی، کاردانی، مسئولیت‌پذیری، خلوص، کار گروهی، تحمل و مدارا، مورد اعتماد بودن.

بارکر و کوی^۴ (۲۰۰۳) شاخص‌های سیرت را هفت عامل: صداقت^۵، شجاعت^۶، تواضع^۷، شوخ‌طبعی^۸، حکمت^۹، شور و اشتیاق^{۱۰} و غمخواری^{۱۱} در نظر گرفته‌اند. شجاعت به عنوان تنظیم جهت، برای مسیر طولانی و در نظر گرفتن مردم در این مسیر بدون اینکه ترس مانع انجام کار شود، تعریف شده است. شجاعت اجازه می‌دهد تا ما درباره یک موضع، به حرکت پردازیم و بدون ترس به آن عمل کنیم (بارکر و ساروز^{۱۲}، ۲۰۰۳) و صداقت به عنوان عنصر مهم از شخصیت یک فرد است که به عنوان پایبندی مداوم به اخلاق و یا استانداردهای اخلاقی است (بارلو^{۱۳} و همکاران، ۲۰۰۳). فرد با صداقت به طور مداوم به انجام درست و صادقانه کاری یا چیزی می‌پردازد؛ حتی زمانی که با انتخاب‌های جایگزین

1- Hybels
2- Doty
3- Peterson
4- Barker & Coy
5- humility
6- courage
7- integrity
8- humour
9- wisdom
10- passion
11- compassion
12- Barker & Sarros
13- Barlow

زیادی مواجه باشد. صداقت نیز به عنوان پایبند ماندن به استانداردهای اخلاقی، مستقل از هنجارهای اجتماعی و استانداردهای جامعه جهانی تعریف شده است (لئونارد^۱، ۱۹۹۷). فروتنی، بخش دیگری از سیرت است و به عنوان کیفیت فروتن بودن و یا حس نسبتاً کم اهمیت نشان دادن خود تعریف شده است (ساروز و بارکر، لئونارد، ۱۹۹۷؛ لیکونا، ۱۹۹۱).

سیرت نیکوی استادان و انگیزش تحصیلی دانشجویان، به ترتیب به عنوان متغیرهای مستقل و وابسته‌ای هستند که نویسندگان درصددند به بررسی آنها پردازند تا مشخص کنند که آیا سیرت نیکوی استادان در انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیرگذار است یا نه؟ اهمیت این کار از این جهت است که انگیزش تحصیلی نقش برجسته‌ای در تعلیم و تربیت داشته و دارد. انگیزش در تعلیم و تربیت و نقش آن در پیشرفت تحصیلی از دیرباز مورد توجه مربیان و روان‌شناسان بوده است. امروزه ایجاد انگیزه به عنوان عامل ایجاد حرکت در فراگیران و جهت‌دهنده به فعالیت‌های آنان بیش از پیش مورد توجه مسؤولان است. روان‌شناسان ضرورت توجه به انگیزش در تعلیم و تربیت را به علت ارتباط مؤثر آن با یادگیری، کسب مهارت‌ها، راهبردها و رفتارها متذکر شده و یکی از سازه‌های اولیه‌ای که برای تبیین آن ارائه کرده‌اند، انگیزش پیشرفت تحصیلی است. سازه انگیزش تحصیلی به رفتارهایی که به یادگیری و پیشرفت منجر می‌شود، اطلاق می‌شود (بیابانگرد، ۱۳۸۴). باتل^۲ (۱۹۶۴؛ به نقل از رضایی، ۱۳۹۰) معتقد است که انگیزش تحصیلی عبارت است از: گرایش همه‌جانبه به ارزیابی عملکرد خود با توجه به عالی‌ترین معیارها، تلاش برای موفقیت در عملکرد و برخورداری از لذاتی که با موفقیت در عملکرد همراه است.

افراد دارای سطوح مختلف انگیزش تحصیلی در زندگی خود به شیوه‌های کاملاً متفاوتی عمل می‌کنند. فراگیران دارای انگیزش تحصیلی، تحرک لازم را برای به اتمام رساندن موفق یک تکلیف، نیل به هدف یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی در کار خود پیدا می‌کنند تا نهایتاً به موفقیت لازم در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی نائل شوند (ریو، ۱۹۸۸؛ ترجمه سید محمدی، ۱۳۹۰).

در ارتباط با انگیزش تحصیلی تحقیقاتی صورت گرفته است که در اینجا به طور اجمال به خلاصه‌ای از نتایج تحقیقات جدید اشاره می‌شود: تونر^۳ و همکاران (۲۰۰۴) در تحقیقی که به بررسی

1- Leonard

2- Battle

3- Turner

تأثیرات عوامل انگیزشی در مشارکت دانشجویان در فعالیتهای یادگیری کلاس پرداختند، به این نتیجه رسیدند که میزان مشارکت دانشجویان در فعالیتهای یادگیری کلاس درس، به عوامل انگیزشی بستگی دارد که معلم در کلاس درس ایجاد می کند.

واکوب^۱ (۲۰۰۵) در تحقیقی روشها و ابزارهایی را که میزان انگیزش دانش آموزان مدارس سنگاپور را بالا می برد، بررسی کرد و به این نتیجه رسید که استفاده از روش تدریس مشارکتی، ارائه بازخورد به دانش آموزان و ایجاد محیط یادگیری فعال می تواند میزان انگیزش دانشجویان را افزایش دهد و اشتغال یادگیرندگان را برای فعالیتهای یادگیری بالا ببرد.

لانگ^۲ و همکاران (۲۰۰۷) در پژوهشی به بررسی تأثیر انگیزش تحصیلی (متغیرهای انگیزشی) بر موفقیت تحصیلی در میان نوجوانان شهرهای بزرگ آفریقایی و آمریکایی پرداختند و نتایج نشان داد که وجود متغیرهای انگیزشی یا همان انگیزش می تواند در موفقیت تحصیلی دانش آموزان تأثیر گذار باشد و افرادی که از متغیرهای انگیزشی بیشتری، همچون اعتماد به نفس و علاقه برخوردارند، از موفقیت تحصیلی بیشتری بهره مند هستند.

هوبا کوا و روزی کوا^۳ (۲۰۱۳) در پژوهشی که در بین دانشجویان انجام دادند به این نتیجه دست یافتند که آموزش الکترونیکی به عنوان یکی از منابع ایجاد انگیزش در تدریس دانشجویان نقش برجسته ای ایفا می کند.

جوزایی و سعدی پور (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان «مقایسه اثربخشی آموزش براساس روش تدریس سکوسازی و روش سنتی» بر انگیزش تحصیلی دانش آموزان پسر سال دوم متوسطه در درس زبان انگلیسی در شهر ویسیان، اذعان داشتند که بین دو گروه از جهت متغیر انگیزش تحصیلی تفاوت معناداری وجود دارد؛ □ بدین صورت که گروه آزمایش در متغیر انگیزش تحصیلی نسبت به گروه کنترل □ از روش تدریس سکوسازی تأثیر بیشتری پذیرفته است. بنابراین، معلمان باید از روش تدریس سکوسازی برای بالابردن انگیزش تحصیلی دانش آموزان در کلاس استفاده کنند □

کارشکی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان «مقایسه انگیزش تحصیلی و کیفیت زندگی دانش آموزان پسر مشمول ارزشیابی توصیفی با ارزشیابی سنتی»، اذعان داشتند که بین انگیزش تحصیلی

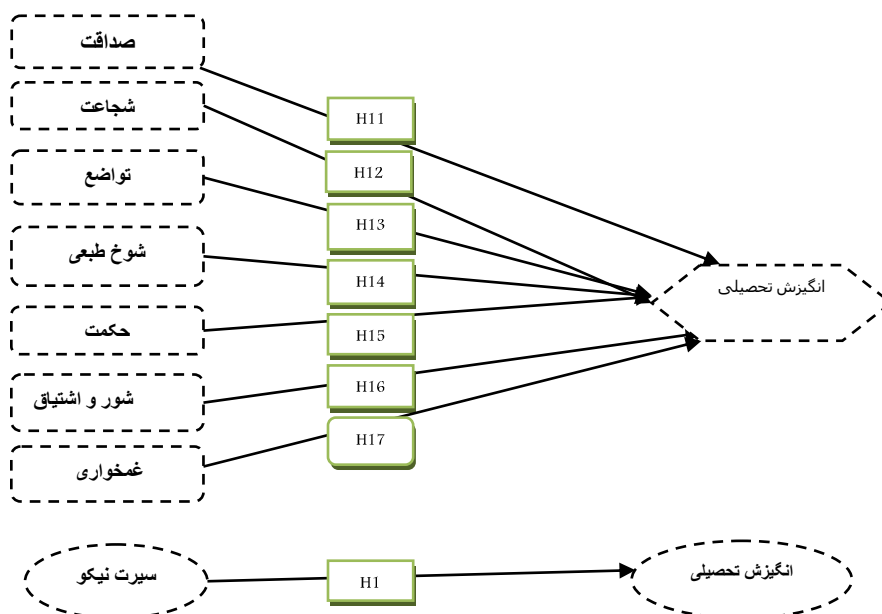
1- Wachob

2- Long

3- Huba Ckova & Ruzi Ckova

دانش‌آموزانی که با ارزشیابی کیفی - توصیفی سنجش می‌شوند، با دانش‌آموزانی که تحت سنجش ارزشیابی سنتی سنجش بودند، تفاوت معناداری مشاهده نشد؛ اما بین کیفیت زندگی و انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مستقیم و معناداری دیده شد. نوروژی و همکاران (۱۳۹۴) به بررسی ارتباط بین جوّ دانشگاه و ابعاد آن با انگیزش تحصیلی دانشجویان پرداختند و نشان دادند که به طور کلی بین جوّ دانشگاه و انگیزش تحصیلی دانشجویان رابطه مثبت وجود دارد و اذعان داشتند هرچه جوّ ارتباطی، مشارکتی، دانشجو محوری و معنوی دانشگاه بالا باشد، انگیزش تحصیلی دانشجویان بالاتر خواهد بود. بنابراین، با توجه به تحقیقات صورت گرفته مشخص شد که در ارتباط با انگیزش تحصیلی، تحقیقات وافر صورت گرفته؛ اما نکته‌ای که لازم است اشاره شود، این است که بیشتر این تحقیقات در عرصه دانشگاهی نبوده و خیلی کمتر بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان پژوهشی صورت گرفته است. لذا در ارتباط با سیرت نیکوی استادان با انگیزش تحصیلی دانشجویان پژوهش‌هایی انجام نشده است و از این رو، می‌توان اذعان داشت که این تحقیق یک کار و پژوهش جدید در این عرصه است که امید است به عنوان سرآغاز اثرگذار در این مسیر و قابل توجه باشد و تحقیقات زیادی را به این عرصه بکشاند تا شاهد پیشرفت و توسعه در نظام آموزشی؛ به‌ویژه در کلاس‌های درس باشیم.

بر اساس مطالعات انجام شده، الگوی مفهومی پژوهش به صورت شکل ۱ طراحی شده است. این مدل شامل سازه‌های صداقت، شجاعت، تواضع، شوخ طبعی، حکمت، شور و اشتیاق و غمخواری است.

شکل ۱: الگوی مفهومی پژوهش

به منظور طراحی و تبیین رابطه بین سیرت نیکوی استادان و انگیزش تحصیلی دانشجویان، فرضیات پژوهش به صورت زیر تدوین شد.

- ۱) سیرت نیکوی استادان بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر دارد.
  - ۱-۱) صداقت استادان بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر دارد.
  - ۱-۲) شجاعت استادان بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر دارد.
  - ۱-۳) تواضع استادان بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر دارد.
  - ۱-۴) شوخ طبعی استادان بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر دارد.
  - ۱-۵) حکمت استادان بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر دارد.
  - ۱-۶) شور و اشتیاق استادان بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر دارد.
  - ۱-۷) غمخواری استادان بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر دارد.
- ۲) میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان دختر و پسر متفاوت است.
- ۳) میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان کارشناسی، ارشد و دکتری متفاوت است.
- ۴) میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان در گروه‌های سنی مختلف، متفاوت است.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر شیوه-

گردآوری داده‌ها، توصیفی-همبستگی

است. جامعه آماری این پیمایش ۱۳۲۸۱ نفر از دانشجویان دانشگاه اصفهان هستند که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی و با استفاده از فرمول حجم نمونه کوکران تعداد ۳۷۳ نفر از آنها به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند.

در این پژوهش به منظور جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز، از دو پرسشنامه و به صورت طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از خیلی کم (+۱) تا خیلی زیاد (+۵) استفاده شد (البته، تعداد اندکی از سؤال‌های پرسشنامه انگیزش تحصیلی معکوس بود). پرسشنامه علاوه بر سؤال‌های جمعیت شناختی، از دو بخش تشکیل شده است: بخش اول در مورد انگیزش تحصیلی بود که از پرسشنامه انگیزش تحصیلی هارتر استفاده شد و بحرانی (۱۳۸۸) در پژوهش خود گزارش کرده است که

رابطه ابعاد مختلف مقیاس انگیزش هارتر با یکدیگر در حد انتظار بود و گواهی بر روایی مقیاس است. ضرایب پایایی بازآزمایی و آلفای کرونباخ محاسبه شده برای ابعاد و پاره مقیاس‌های این ابزار نیز در حد مطلوب و حاکی از ثبات در اندازه‌گیری انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان ایرانی است □ لذا چون این پرسشنامه برای دانش‌آموزان طراحی شده بود، در این پژوهش با تعدیل برخی موارد و پس از بررسی و ترتیب اثر دادن نظر استادان و خبرگان برای دانشجویان استفاده شد.

بخش دوم در مورد سیرت نیکو بود و گویه‌های مربوط به هر فعالیت از مطالعات (بارکر و کوی^۱، پترسون^۲ و همکاران، ۲۰۰۴؛ پترسون و کریستوفر^۳، ۲۰۰۸؛ جیمز و همکاران^۴، ۲۰۰۶) شناسایی شد و سپس به طراحی سؤال‌ها اقدام شد. روایی این سؤالات نیز پس از بررسی و ترتیب اثر دادن نظر استادان و خبرگان تأیید شد. برای مشخص نمودن پایایی پرسشنامه نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که در حد ۰/۹۱ برای ضریب پایایی کل پرسشنامه، برآورد گردید که این مقدار، نشانه پایایی بالای ابزار مورد استفاده است و پایایی زیر مقیاس‌های پرسشنامه نیز در جدول ۱ ارائه شده که این مقادیر، نشانه پایایی بالای ابزار مورد استفاده می‌باشد. پرسشنامه انگیزش تحصیلی و سیرت نیکو در انتهای مقاله در جداول ۹ و ۱۰ ضمیمه شده است.

جدول ۱: ضرایب آلفای کرونباخ متغیرهای مستقل و وابسته پژوهش

متغیرها	نوع متغیر	آلفا
سیرت استادان	مستقل	۰/۹۵
انگیزش تحصیلی	وابسته	۰/۸۲
صداقت	مستقل	۰/۸۵
شجاعت	مستقل	۰/۷۰
تواضع	مستقل	۰/۸۵
شوخ طبعی	مستقل	۰/۸۵
حکمت	مستقل	۰/۷۸
شور و اشتیاق	مستقل	۰/۸۱
غمخواری	مستقل	۰/۸۷

1- Barker & Coy

2- Peterson

3- Peterson & Christopher

4- James

برای تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش از نرم‌افزار SPSS۲۰ در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد که در سطح آمار توصیفی از توزیع فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی از آزمون‌های t مستقل، واریانس یک‌طرفه، ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون چندگانه^۱ استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

۱۸۶ نفر از دانشجویان مرد و ۱۸۷ نفر زن هستند. از نظر سنی ۲۵۵ نفر بین ۱۵ تا ۲۵ سال، ۹۹ نفر بین ۲۶ تا ۳۵ سال، ۱۷ نفر بین ۳۶ تا ۴۵ سال و ۲ نفر بین ۴۶ سال به بالا هستند. ۲۰۳ نفر از دانشجویان دارای تحصیلات کارشناسی، ۱۵۶ نفر کارشناسی ارشد و ۱۴ نفر دارای تحصیلات دکتری هستند (جدول ۲).

جدول ۲: ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه

متغیر	طبقات	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۱۸۶	۴۹/۹
	زن	۱۸۷	۵۰/۱
سن	۱۵ تا ۲۵ سال	۲۵۵	۶۸/۴
	۲۶ تا ۳۵ سال	۹۹	۲۶/۵
	۳۶ تا ۴۵ سال	۱۷	۴/۶
	۴۶ به بالا	۲	۰/۵
تحصیلات	کارشناسی	۲۰۳	۵۴/۴
	کارشناسی ارشد	۱۵۶	۴۱/۸
	دکتری	۱۴	۳/۸
جمع		۳۷۳	۱۰۰

در ادامه، فرضیات ۱ و ۱-۱ تا ۷-۱ (سیرت نیکوی استادان و تأثیر مؤلفه‌های آن بر انگیزش تحصیلی دانشجویان) مورد بررسی قرار می‌گیرد:

۱- چون داده‌ها نرمال بود، از این آماره‌ها استفاده شد.

جدول ۳: ضریب همبستگی پیرسون سیرت نیکوی استادان و مؤلفه‌های آن

با انگیزش تحصیلی دانشجویان

انگیزش تحصیلی دانشجویان		متغیرها
سطح معناداری	ضریب همبستگی	
۰/۰۰۰	۰/۲۱۴	سیرت نیکوی استادان
۰/۰۰۰	۰/۲۴۰	صداقت استادان
۰/۰۰۰	۰/۲۰۴	شجاعت استادان
۰/۰۰۰	۰/۲۰۹	تواضع استادان
۰/۰۰۱	۰/۱۷۰	شوخی طبیعی استادان
۰/۰۱۸	۰/۱۲۲	حکمت استادان
۰/۰۰۱	۰/۱۷۴	شور و اشتیاق استادان
۰/۰۵۳	۰/۱۰۰	غمخواری استادان

در بررسی این فرضیات، ضرایب همبستگی مشاهده شده بیانگر وجود تأثیر همبستگی بین سیرت نیکوی استادان و مؤلفه‌های آن بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان است (فرضیات ۱ و ۱-۱ تا ۷-۱) (جدول ۳).

جدول ۴: جدول آنالیز واریانس برای تبیین انگیزش دانشجویان

P	F	MS	DF	SS	مدل
۰/۰۰۰	۲۲۹۸/۱۲۰	۹۸۰/۵۴۵	۴	۳۹۲۲/۱۸۱	رگرسیون
		۰/۴۲۷	۳۶۹	۱۵۷/۴۴۲	باقیمانده
		-	۳۷۳	۴۰۷۹/۶۲۴	کل

جدول ۵: جداول ضرایب رگرسیون چندگانه بین عوامل سیرت نیکو با انگیزش تحصیلی

P	Std.err	T	Beta	B	متغیرها
۰/۰۰۰	۰/۰۵۸	۷/۶۳۶	۰/۴۸۰	۰/۴۴۳	صداقت
۰/۰۰۰	۰/۰۶۲	۶/۴۰۴	۰/۳۹۴	۰/۳۹۴	شجاعت
۰/۰۲۱	۰/۰۵۷	۲/۳۱۲	۰/۱۰۹	۰/۱۳۱	غمخواری
۰/۰۰۰	۰/۰۶۴	۳/۵۴۰	۰/۲۲۰	۰/۲۲۵	شوخی طبیعی

به منظور تحلیل فرضیات مذکور (۱ و ۱-۱ تا ۷-۱) از آزمون رگرسیون چندگانه و از روش گام به گام نیز استفاده شد. از این رو، ابتدا کلیه متغیرهای مستقل را وارد مدل کرده تا اثر آنها بر روی

متغیر وابسته اندازه‌گیری شود. با انجام مدل رگرسیون گام به گام مشاهده شد، سه فرضیه فرعی (۱-۳، ۱-۵ و ۱-۶)؛ یعنی متغیرهای تواضع، حکمت و شور و اشتیاق بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان معنادار نیستند؛ یعنی متغیرهای فوق بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر نداشته، فرضیات فوق (۱-۳، ۱-۵ و ۱-۶) رد می‌شوند و به این خاطر آنها را از مدل خارج کرده و در نهایت، مدل نهایی به صورت جدول ۴ و ۵ به دست آمد. همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود؛ داده‌ها، نشان‌دهنده معنی‌داری مدل رگرسیونی است (sig= ۰,۰۰۰).

جدول ۵ نیز نشان می‌دهد؛ ضرایب مؤلفه‌های سیرت گزارش شده در مدل معنی‌دار است؛ یعنی مؤلفه‌های صداقت، شجاعت، شوخ‌طبعی و غمخواری، به ترتیب به عنوان فرضیات ۱-۱، ۱-۲، ۱-۳، ۱-۴ و ۱-۷ بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیرگذار هستند و فرضیات فوق تأیید می‌شوند. همچنین، با توجه به ستون بتا می‌توان گفت؛ بیشترین تأثیر را متغیر صداقت (فرضیه ۱-۱) و کمترین تأثیر را غمخواری (فرضیه ۱-۷) بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان دارد؛ ضمن این که عوامل معنادار فوق (صداقت، شجاعت، شوخ‌طبعی، غمخواری) ۰/۹۶۱ درصد تغییرات مرتبط با انگیزش تحصیلی دانشجویان را تبیین می‌کنند ($R^2 = ۰/۹۶۱$ ، $R^2_{adj} = ۰/۹۶۱$ ، $r = ۹۸۱$) (جدول ۴ و ۵).
فرضیه ۲. میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان دختر و پسر متفاوت است.

جدول ۶: نتایج «t» مستقل برای مقایسه تفاوت نتایج انگیزش تحصیلی در بین دانشجویان دختر و پسر

شاخص‌های آماری	میانگین	انحراف معیار	T	سطح معناداری
دختران	۳/۳۲	۰/۴۰	-۲/۰۳	۰/۰۴۳
پسران	۳/۲۴	۰/۳۶		

بر اساس نتایج به دست آمده در ارتباط با فرضیه دوم پژوهش می‌توان گفت؛ انگیزش تحصیلی در بین دانشجویان دختر و پسر معنی‌دار است و فرضیه ۲ تأیید می‌شود. به عبارت دیگر، در دو گروه دانشجویان دختر و پسر میزان انگیزش تحصیلی متفاوت است؛ به طوری که با توجه به میانگین مشخص می‌شود که دختران از انگیزش تحصیلی بالاتری نسبت به پسران برخوردارند (۳/۳۲). البته، این تفاوت بسیار ناچیز است ($p = ۰/۰۴۳$) (جدول ۶).

فرضیه ۳. میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان کارشناسی، ارشد و دکتری متفاوت است.

جدول ۷: نتایج تحلیل واریانس یک طرفه (ANOVA) برای مقایسه نتایج انگیزش تحصیلی

دانشجویان در مقاطع مختلف تحصیلی

سطح معناداری	F	میانگین مجدورات	درجات آزادی	مجموع مجدورات	شاخص‌های آماری
					منبع تغییرات
۰/۰۶۳	۲/۷۹	۰/۴۱۲	۲	۰/۸۲۵	بین گروهی
		۰/۱۴۸	۳۷۰	۵۴/۶۸۰	درون گروهی
		-	۳۷۲	۵۵/۵۰۵	کل

بر اساس نتایج، انگیزش تحصیلی در بین دانشجویان کارشناسی، ارشد و دکتری معنادار نیست و فرضیه ۳ رد می‌شود؛ یعنی انگیزش تحصیلی دانشجویان کارشناسی، ارشد و دکتری باهم تفاوتی ندارند ($p=0/063$) (جدول ۷).

فرضیه ۴. میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان در گروه‌های سنی مختلف، متفاوت است.

جدول ۸: نتایج تحلیل واریانس یک طرفه (ANOVA) برای مقایسه نتایج انگیزش تحصیلی دانشجویان

در گروه‌های سنی مختلف

سطح معناداری	F	میانگین مجدورات	درجات آزادی	مجموع مجدورات	شاخص‌های آماری
					منبع تغییرات
۰/۰۰۰	۶/۲۷	۰/۸۹۸	۳	۲/۶۹۵	بین گروهی
		۰/۱۴۳	۳۶۹	۵۲/۸۱۰	درون گروهی
		-	۳۷۲	۵۵/۵۰۵	کل

بر اساس نتایج، انگیزش تحصیلی، در بین دانشجویان در گروه‌های سنی مختلف معنادار است و فرضیه ۴ تأیید می‌شود؛ یعنی انگیزش تحصیلی دانشجویان در سطوح سنی ۱۵ تا ۲۵، ۲۶ تا ۳۵، ۳۶ تا ۴۵ سال و ۴۶ به بالا باهم تفاوت دارند ($p=0/000$) (جدول ۸).

بحث و نتیجه‌گیری

ویژگی‌ها و سیرت افراد در اداره کلاس نقش مهمی ایفا می‌کند. از استاد به عنوان یک فرد بالغ انتظار می‌رود دارای سیرت نیکو و اخلاق پسندیده باشد تا در روند ارتباط و تعامل با فراگیران به

نتیجه مطلوب برسد و عامل انگیزش در فراگیران باشد. در واقع، ناتوانی در برقراری ارتباط بین انسان‌ها، یکی از مسائل و مشکلات شناختی انسان امروزی است. در دنیای مدرن، انسان‌ها از برقراری ارتباط و درک یکدیگر گریزان هستند و در تحلیل، تبیین و تحمل اندیشه دیگری، کمتر از خود لیاقت نشان می‌دهند. یک فرد با داشتن سیرت نیکو این توانایی را دارد که بر دیگران نفوذ کند و با سیرت و خلق خویش عامل بهبودی در روابط انسانی و درک متقابل و اثرگذاری شود. هدف از بهبود سیرت، فراهم نمودن محیطی است که در آن تمامی افراد دست‌اندرکار، مراقب یکدیگر بوده و با یکدیگر روابط احترام‌آمیزی داشته باشند. بهبود سیرت و جلوگیری از قلدری دست در دست یکدیگر دارند و به یکدیگر مربوطند. در محیط آموزشی که محل تعامل و ارتباط معلم-شاگرد یا استاد و دانشجو است، نقش و اهمیت سیرت نیکو دوچندان می‌شود. اگر کلاس از منظر فراگیران مناسب ارزیابی شود و از آن رضایت خاطر داشته باشند، طبیعتاً انگیزش تحصیلی فراگیران بالا خواهد رفت. از این رو، این تحقیق به بررسی تأثیر سیرت نیکوی استادان و مؤلفه‌های آن بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان پرداخته که نتایج به قرار ذیل است:

فرضیات ۱ و ۱-۱ تا ۱-۷ تأثیر بین سیرت نیکو و مؤلفه‌های آن را با انگیزش تحصیلی دانشجویان بررسی کرد. از آنجا که مقدار ضریب همبستگی مشاهده شده بیانگر وجود تأثیر همبستگی بین سیرت نیکوی استادان و مؤلفه‌های آن با انگیزش تحصیلی دانشجویان بود، می‌توان گفت؛ سیرت نیکوی استادان هرچقدر بالا باشد، انگیزش تحصیلی دانشجویان بالاتر خواهد رفت. پس یک نیاز اساسی برای موفقیت در امر تربیت فراگیران و بالا بردن انگیزش تحصیلی آنان، بهره‌مندی از وجود استنادی است که دارای خلق و سیرت نیکو باشند و در کلاس‌های درس به گونه‌ای عمل نمایند که فراگیران را به سوی فعالیت‌های آموزشی با شوق و انگیزه بالا ترغیب نمایند.

در واقع، استنادی که دارای سیرت نیکو هستند، باید دارای خصیصه‌هایی، مانند: داشتن روحیات جوانمردی و وفاداری نسبت به دانشجویان، فروتنی و تواضع در برابر شایعات و مسائل غیرواقعی در درون کلاس، داشتن تفکر انتقادی نسبت به مسائل، به کارگیری دانش در مدیریت کلاس، بررسی وضعیت رفاهی دانشجویان، شناسایی عوامل رنج‌آور در درون کلاس و تلاش برای کم‌رنگ نمودن آن‌ها، دیدن جنبه‌های مثبت دانشجویان و نادیده گرفتن رفتار نامطلوب آنان و نشان دادن لبخندی معقول در اکثر اوقات باشند.

بنابراین، فرضیات ۱ و ۱-۱ تا ۷-۱ پژوهش با ضریب همبستگی پیرسون بیانگر وجود رابطه همبستگی بین سیرت استادان و مؤلفه‌های آن (صداقت، شجاعت، تواضع، شوخ‌طبعی، حکمت، شور و اشتیاق و غمخواری) با انگیزش تحصیلی دانشجویان است؛ اما با استفاده از آزمون رگرسیون چندگانه و روش گام به گام برخی فرضیات فرعی تایید نشدند (فرضیات ۳-۱، ۵-۱ و ۶-۱)؛ به طوری که حاصل تحلیل رگرسیون نشان داد که سه متغیر حکمت، تواضع و شور و اشتیاق بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر معناداری ندارند و فرضیات فوق تایید نشد. در واقع، در این مرحله با اینکه ضریب همبستگی پیرسون در فرضیات ۱-۱ تا ۷-۱ نشان‌دهنده وجود رابطه بین مؤلفه‌های فوق بود؛ اما بر اساس آزمون رگرسیون چندگانه، نتایج فوق به خاطر رابطه ضعیفی که ضریب پیرسون ارائه می‌داد، تأیید نشد و نتایج تحلیل نشان داد که سه متغیر فوق بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر معناداری ندارد (فرضیات ۳-۱، ۵-۱ و ۶-۱). نکته‌ای که ذهن هر خواننده‌ای را درگیر می‌کند، این است که واقعاً مؤلفه‌های فوق، تأثیری در انگیزش تحصیلی دانشجویان ندارد و به این خاطر پاسخ قطعی به این سؤال به آسانی ممکن نیست و نیاز به تحقیقات مکمل برای تایید نتایج فوق به شدت احساس می‌شود و یا می‌توان گفت در برخی مواقع، وجود برخی محدودیت‌های پژوهش، نتایج تحقیق را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

لذا از بین مؤلفه‌های سیرت، چهار مؤلفه صداقت، شجاعت، غمخواری و شوخ‌طبعی بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر معناداری داشتند (فرضیات ۱-۱، ۲-۱، ۴-۱ و ۷-۱) که بیشترین تأثیر برای مؤلفه صداقت و کمترین تأثیر در مؤلفه غمخواری بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان دیده شد و این فرضیات تایید شد. بنابراین، با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان گفت؛ زمانی که یک استاد با صداقت باشد و به پیروی از کدهای اخلاقی استاندارد تکیه کند و اطمینان و اعتماد فراگیران را در محیط کلاس به دست آورد، و در امانتداری اسرار و مسائل دانشجویان حساس باشد و در تحقق کارهای صحیح در سخت‌ترین شرایط ممکن احساس مسئولیت کند، در انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر مثبت خواهد داشت و برای بالا رفتن انگیزش تحصیلی دانشجویان؛ به ویژه تلاش بیشتر آنان در جهت فعالیت‌های آموزشی، انتظار می‌رود یک استاد موفق در تمام فعالیت‌ها، فردی شجاع باشد و قدرت تصمیم‌گیری قاطعانه در مسائل مختلف و قبول مسئولیت آن، تلاش

بی‌وقفه، بدون ترس برای پیشرفت دانشجویان و حفظ اقتدار در مسائل خارج از کلاس را داشته باشد.

همچنین، یک استاد موفق برای بالا بردن انگیزش تحصیلی دانشجویان، در تمام فعالیت‌ها، فرد بی‌تفاوتی نسبت به مسائل دانشجویان نیست و در همه حال، غمخوار آنها است؛ به طوری که در ارتباط با دانشجویان به این نکات توجه دارد؛ صحبت کردن و جويا شدن از احوال دانشجویان، بررسی وضعیت رفاهی آنان، در نظر گرفتن شرایط روحی و روانی دانشجویان و شناسایی عوامل رنج‌آور در درون کلاس و تلاش برای کم‌رنگ نمودن آنها. در ارتباط با شوخ‌طبعی استادان نیز می‌توان اذعان داشت شوخ‌طبعی استادان بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان تأثیر مثبتی دارد؛ به طوری که می‌توان ادعا کرد؛ ارائه رفتاری سرشار از امید با دانشجویان، آرزوی شادی و موفقیت برای تک‌تک افراد در کلاس و نشان دادن روی خوش و گشوده به آنان در محیط کلاس و یا نشان دادن لبخندی معقول در اکثر اوقات توسط استادان، در بالا رفتن میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان مؤثر است. پس به طور کلی، مسلماً سیرت فرد تعیین می‌کند که او چه کسی است و چگونه با دیگران تعامل دارد. سیرت نیکو از رفتارهای نامطلوب در کلاس جلوگیری می‌کند و محیط مناسب یادگیری را گسترش می‌دهد. در واقع، رفتارهای نامطلوب، مثل: خشونت، نیرنگ، مشکلات انضباطی و قلدری با بهبود سیرت افراد کاهش و محیط‌های یادگیری مؤثر و مطلوب همراه با انگیزش تحصیلی بالا در میان دانشجویان فراهم می‌گردد.

لذا در ادامه پژوهش با تحلیل‌های تکمیلی، در فرضیه دوم به بررسی میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان دختر و پسر پرداخته شد و نتایج نشان داد که انگیزش تحصیلی در بین دانشجویان دختر و پسر معنادار است. به عبارت دیگر، در دو گروه دانشجویان دختر و پسر میزان انگیزش تحصیلی متفاوت است؛ به طوری که با توجه به میانگین، دختران از انگیزش تحصیلی بالاتری نسبت به پسران برخوردارند (۳/۳۲)؛ البته، تفاوت بسیار ناچیز بود. لذا نتیجه فوق با یافته‌های پژوهش یوسفی و همکاران (۱۳۹۲) همسوست. از این رو، لازم است برای بالا بردن انگیزش تحصیلی در بین پسران تدابیر بیشتری به کار گرفته شود.

فرضیه سوم پژوهش نیز به بررسی میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان در مقاطع تحصیلی کارشناسی، ارشد و دکتری پرداخت و نتایج نشان داد؛ میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان

کارشناسی، ارشد و دکتری باهم تفاوتی ندارد و همه دانشجویان مقاطع مختلف به یک اندازه از انگیزش تحصیلی برخوردارند. در فرضیه چهارم نیز میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان در گروه‌های سنی، مطالعه شد و نتایج حاکی از آن شد که انگیزش تحصیلی، در بین دانشجویان در گروه‌های سنی مختلف معنادار است. به عبارتی، انگیزش تحصیلی دانشجویان در سطوح سنی ۱۵ تا ۲۵ سال، ۲۶ تا ۳۵ سال، ۳۶ تا ۴۵ سال و ۴۶ سال به بالا باهم تفاوت دارند. از این رو، لازم است مسئولان امر توجه داشته باشند چه عواملی باعث اختلاف انگیزش تحصیلی در بین سطوح سنی می‌شود تا در راستای آن تدابیری برای بالابردن انگیزش تحصیلی تمام سطوح سنی ایجاد شود. لذا ذکر این نکته هم لازم است که در این پژوهش با توجه به محدودیت زمانی، از یک دانشگاه برای انجام تحقیق استفاده شد □ اگر این پژوهش در دانشگاه‌های مختلف انجام شود، می‌تواند نتایج قابل تعمیم به‌دست آورد. از این رو، به پژوهشگران آتی توصیه می‌شود به این مساله توجه داشته باشند.

منابع

بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۸۴). رابطه میان عزت نفس، انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان سال سوم دبیرستان‌های تهران، *مطالعات روان‌شناسی دانشگاه الزهراء (س)*، ۱ (۵ و ۴)، ۵-۱۸.

بحرانی، محمود. (۱۳۸۸). بررسی روایی و پایایی مقیاس انگیزش تحصیلی هارتر، *فصل‌نامه مطالعات روانشناختی دانشگاه الزهراء*، ۵ (۱)، ۷۲-۵۰.

کارشکی، حسین و مؤمنی مهموئی، حسین و قریشی، بهجت. (۱۳۹۳). □ مقایسه انگیزش تحصیلی و کیفیت زندگی دانش آموزان پسر مشمول ارزشیابی توصیفی با ارزشیابی سنتی، *فصل‌نامه پژوهش در برنامه‌ریزی درسی*، ۱۱ (۴۰)، ۱۱۴-۱۰۴.

رضایی، عیسی. (۱۳۹۰). تأثیر استفاده از کارپوشه الکترونیکی بر نگرش، انگیزش پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانشجویان مرکز آموزش الکترونیکی خواجه نصیرالدین طوسی، *پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی*.

ریو، جان. مارشال. (۱۳۹۰). *انگیزش و هیجان*، ترجمه یحیی سیدمحمدی، تهران: نشر ویرایش.

رفیعی، بهروز. (۱۳۷۷). آرای دانشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت و مبانی آن، جلد اول، تهران: دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، سمت.

شهیدی، سیدجعفر. (۱۳۶۸). *نهج البلاغه، نامه ۱۳*، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی .
جوزایی، کریم و سعدی پور، اسماعیل. (۱۳۹۲). مقایسه اثربخشی آموزش براساس روش تدریس سکوسازی و روش سنتی بر انگیزش تحصیلی دانش آموزان پسر سال دوم متوسطه در درس زبان انگلیسی در شهر ویسیان، *فصل نامه پژوهش در برنامه ریزی درسی*، ۱۰ (۳۶)، ۷۹-۸۶.
نصراصفهانی، علی. (۱۳۸۹). *سنجش سیرت نیکوی مدیران، چشم انداز مدیریت دولتی*، ۱ (۱)، ۱۱۵-۱۲۷.

نوروزی، رضاعلی و نصرتی هشی، کمال و حاتمی، مصطفی و متقی، زهره. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین جو دانشگاه با انگیزش تحصیلی دانشجویان (ارتباطی، مشارکتی، دانشجو محوری، معنوی) (مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه اصفهان). *مجله فرهنگ در دانشگاه اسلامی*، ۵ (۱۴)، ۷۷-۱۰۰.
محمدی درویش بقال، ناهید و حاتمی، حمیدرضا و حسن احدی، حسن اسدزاده. (۱۳۹۲). بررسی تأثیر آموزش راهبردهای خودتنظیمی (شناختی و فراشناختی) بر باورهای انگیزشی (انگیزش تحصیلی، خودکارآمدی، اضطراب آزمون) دانش آموزان دبیرستان، *فصل نامه روان شناسی تربیتی*، ۹ (۲۷)، ۴۹-۶۶.

Barker, C. & Coy, R. (2003). *The 7 heavenly virtues of leadership*, Sydney: Management Today Series, McGraw-Hill.

Barker, C. & Sarros, J. (2003). *Virtuous leadership scale*, Australian Management Character Survey Australian Institute of Management/ Monash University study, Available.

Barlow, C. B & Jordan, M. & Hendrix, W. H. (2003). Character assessment: an examination of leadership levels, *Journal of Business and Psychology*, 17 (4), 83- 563.

Brody, S & Siegel, M. (2001). *The evolution of character*, First Edition, Madison, CT: International Universities Press, Inc.

Doty, J. (2008), Sports Build Characters, *Journal of College and Character Dynamics*, 3, 13-23.

Harder, P. (2008). *Character assassination- bloodless murder, viewable*, at: www.newhope.bc.ca.

- Hartman, E. M. (2006). Can we teach character? An aristotelian answer, *Academy of Management Learning & Education*, 5, 68–81.
- Hogan, R. & Sinclair, R. (1997). For love or money? Character dynamics in consultation, *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 49 (4), 256-267.
- Hybels, B. (2008). *Character*, viewable, at: www.Christianbook.Com.
- Huba C. & Ruzi Ckova, M. (2013). Motivation university students teaching, *Procedia-social and Behavioral Sciences*, 83, 304-308.
- Leonard, H. S. (1997). The many faces of character. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 49 (4), 235-245.
- Likona, T. (1991). *Educating for Character*, Bantam Books: New York, NY.
- Long, J. Monol, S. Harper, B. Knoblauch, D. & Murphy, P. (2007). Academic motivation and achievement among urban adolescents, *Urban Education*, 42 (3). 196-222.
- Marrella, L. (2001). *In search of ethics*, Stanford: DC Press.
- Maxwell, J. (2005). *Communicating with character*, viewable, at: www.euquest.com.
- McKenna, R. & Campbell, G.V. (2011). The character X factor in selecting leaders: Beyond ethics, virtues, and values, *The Journal of Values-Based Leadership*: 4 (2), 75-88.
- Peterson, C. & Seligman, M. (2004). *Character strengths and virtues: A handbook and classification*, First Edition, Oxford University Press.
- Peterson, C. (2008). *Character development*, viewable, at: www.educationplanner.org/education.
- Tjeltveit, A. C. (2003). Implicit virtues, divergent goods, multiple communities, *American Behavioral Scientist*, 47 (4), 395-414.
- Turner. J. C. & patrick, H. (2004). Motivational influences on student participation in classroom learning activities. *Teachers College Record*. 106 (9). 1759-1785.
- Wachob, P. (2005). Methods and materials for motivation and Learner autonomy. *Reflection on English Language Teaching*, 5 (1), 93-122.
- Zenger, J. & Joseph, F. (2004). *The handbook for leaders*, First Edition, New York: Mc Graw- Hill.

پرسشنامه ای که پیش رو دارید جهت انجام یک پژوهش دانشگاهی تدوین شده است. خواهشمند است با دقت و حوصله به سوالات پاسخ دهید. لازم به توضیح است که مشخصات فردی پاسخگویان در قالب کد به کامپیوتر وارد می شود و هویت شخصی هیچ یک از پاسخگویان مشخص نمی شود.

مشخصات فردی: سن: ۱۵-۲۵ ۲۶-۳۵ ۳۶-۴۵ ۴۶ به بالا

جنسیت: مرد زن

میزان تحصیلات: لیسانس فوق لیسانس دکتری

جدول ۹: پرسشنامه انگیزش تحصیلی

تقریباً همیشه	اکثراً وقت	گاهی اوقات	به ندرت	هیچ وقت	سوالات پرسشنامه
					۱- در کلاس سوال می کنم زیرا می خواهم چیزهای جدیدی یاد بگیرم.
					۲- دوست دارم بفهمم چطور می توانم کارهای درسی ام را بدون کمک دیگران انجام دهم.
					۳- علاقه ندارم راه حل مسائل دشوار را پیدا کنم.
					۴- من برای این درس می خوانم که استادان می خواهند.
					۵- وقتی چیزی را زود نمی فهمم از استادان می خواهم جواب را به من بگویند.
					۶- دوست دارم در دانشگاه تا می توانم یاد بگیرم
					۷- من تمرین و کارهای اضافی می کنم چون درباره مطالب مورد علاقه ام می توانم چیزهایی یاد بگیرم.
					۸- وقتی بعضی از مطالب را فوراً نمی فهمم ترجیح می دهم آن ها را با تلاش خودم بفهمم.
					۹- می خواهم فقط چیزهایی را در دانشگاه یاد بگیرم که مجبورم.
					۱۰- کارهای دانشگاه را چون استاد می گویند انجام می دهم.
					۱۱- میل دارم از استاد بخواهم در تکالیفم به من کمک کند.
					۱۲- دوست دارم سراغ تکالیف تازه ای که مشکل تر است بروم.
					۱۳- برای این مطالب را می خوانم که به موضوع آن ها علاقه دارم.
					۱۴- وقتی اشتباهی می کنم دلم می خواهد خودم پاسخ درست را پیدا کنم.
					۱۵- تکالیف دشوار را دوست ندارم چون مجبورم سخت کار کنم.
					۱۶- روی مساله ها به این خاطر کار می کنم که مجبور هستم.
					۱۷- وقتی اشتباهی می کنم دوست دارم از استاد بپرسم چگونه جواب درست را پیدا کنم.

تأثیر سیرت نیکوی استادان و مؤلفه‌های آن بر انگیزش تحصیلی دانشجویان ... / ۲۱

					۱۸- آن مطالبی را بیشتر دوست دارم که حل کردن آن‌ها مرا سخت به فکر کردن وادار می‌کند.
					۱۹- کارهای درسی را برای این انجام می‌دهم تا مطالب زیادی که می‌خواهم بفهمم پیدا کنم.
					۲۰- اگر در مساله ای به مشکل برخورد کنم تلاش می‌کنم تا خودم آن را حل کنم.
					۲۱- من کار آسان را دوست دارم تا مطمئن باشم می‌توانم آن را انجام دهم.
					۲۲- من از استاد سوال می‌کنم چون می‌خواهم به من توجه کند.
					۲۳- اگر در مساله ای به مشکل برخورد کنم از استاد تقاضای کمک می‌کنم.
					۲۴- من مسائل دشوار را دوست دارم چون از حل آن‌ها لذت می‌برم.
					۲۵- من واقعا سخت کار می‌کنم چون می‌خواهم چیزهای جدیدتری یاد بگیرم.
					۲۶- مایلم تکالیفم را بدون کمک دیگران انجام دهم.
					۲۷- دوست دارم به تکالیفی بپردازم که نسبتا آسان است.
					۲۸- دلم می‌خواهد در برنامه ریزی کارهای بعدی استاد به من کمک کند.
					۲۹- به تکالیف دشوار درسی علاقه دارم چون چالش‌برانگیز ترند.
					۳۰- روی مساله‌ها کار می‌کنم تا یاد بگیرم چگونه باید آن‌ها را حل کنم.
					۳۱- درس‌هایی را دوست دارم که یادگیری جواب آن‌ها نسبتا آسان است.
					۳۲- دلم می‌خواهد از استاد بپرسم چگونه باید تکالیف درسی را انجام داد.
					۳۳- به کارهای سخت علاقه دارم چون توانایی‌های خودم را می‌توانم آزمایش کنم.

جدول ۱۰: پرسشنامه سیرت نیکو

خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	لطفا نظر خود را در ارتباط با میزان رعایت شاخص‌های ذیل توسط استادان ذکر نمایید.
					۱. رعایت و حفظ شئون اخلاق کاری
					۲. اطمینان و اعتماد سازی در محیط کلاس
					۳. وجود روحیه جوانمردی نسبت به دانشجویان
					۴. امانت داری اسرار و مسائل دانشجویان
					۵. انجام کار صحیح در سخت‌ترین شرایط ممکن
					۶. قدرت تصمیم‌گیری قاطعانه در مسائل مختلف و قبول مسئولیت آن

					۷. تلاش بی وقفه ، بدون ترس برای پیشرفت دانشجویان
					۸. حفظ اقتدار در مسائل خارج از کلاس
					۹. سبقت در سلام دادن و رفتار خوش با دانشجویان
					۱۰. همدلی و گوش دادن به درد و دل های دانشجویان
					۱۱. وجود روحیات جوانمردی و وفاداری
					۱۲. فروتنی و تواضع در برابر شایعات و مسائل غیر واقعی در درون کلاس
					۱۳. دوری از نشان دادن تکبر و غرور به دانشجویان
					۱۴. داشتن تفکر انتقادی نسبت به مسائل
					۱۵. بکارگیری دانش در مدیریت کلاس
					۱۶. بکارگیری همزمان تجربه و دانش برای حل مسائل و توسعه کلاس
					۱۷. برخورد صمیمی و مهربانانه با همه دانشجویان
					۱۸. خوشحال شدن در موقعیت های موفقیت آمیز
					۱۹. داشتن روحیه خستگی ناپذیری
					۲۰. بیان کردن صفات پسندیده و نیکوی دانشجویان
					۲۱. صحبت کردن و جویا شدن از احوال دانشجویان
					۲۲. بررسی وضعیت رفاهی دانشجویان
					۲۳. در نظر گرفتن شرایط روحی و روانی دانشجویان
					۲۴. شناسایی عوامل رنج آور در درون کلاس و تلاش جهت کم رنگ نمودن آن ها
					۲۵. ارائه رفتاری سرشار از امید با دانشجویان
					۲۶. دیدن جنبه های مثبت دانشجویان و نا دیده گرفتن رفتار نا مطلوب آنان
					۲۷. آرزوی شادی و موفقیت برای تک تک افراد در کلاس
					۲۸. نشان دادن روی خوش و گشوده به دانشجویان کلاس و نشان دادن لبخندی معقول در اکثر اوقات